

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33114
Nom	Gestió ambiental en l'empresa
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1104 - Grau de Ciències Ambientals	Facultat de Ciències Biològiques	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1104 - Grau de Ciències Ambientals	182 - Gestió ambiental a l'empresa	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
MENDEZ MARTINEZ, MANUEL	105 - Direcció d'Empreses 'Juan José Renau Piqueras'

RESUM

Gestió Ambiental en l'Empresa (GAE) és una assignatura que pertany al mòdul de matèries optatives del Grau en Ciències Ambientals i computa amb 6,0 crèdits ECTS. S'imparteix en el primer quadrimestre del quart curs, integrada en el bloc temàtic "Gestió i Tecnologia Ambiental" de 30 crèdits ECTS. Aquesta assignatura està relacionada amb l'assignatura de formació obligatòria "Sistemes de Gestió Ambiental" de tercer curs.

GAE pretén acostar als estudiants del Grau de Ciències Ambientals a la realitat de la gestió empresarial i aconseguir que pugen delimitar un esquema de referència per a la connexió entre la presa de decisions en l'empresa i el medi ambient. D'aquesta forma, l'estudiant serà capaç d'identificar i analitzar les repercussions i les alternatives del comportament de l'empresa en el seu entorn natural i la interrelació entre ambdós.

Per altra banda, l'assignatura tracta de transmetre als estudiants la realitat del funcionament del món de la gestió de l'empresa i de la definició i implementació d'estructures i estratègies empresarials, per a fer compatibles els seus coneixements i possibles aportacions, sota un punt de vista d'ambientòleg, amb les necessitats i demandes de l'empresa.

Finalment, es pretén ampliar i vincular els aspectes de la gestió mediambiental amb l'enfocament de la Responsabilitat Social Corporativa i amb les seues estratègies de comunicació, com són els informes de sostenibilitat, que permeten a l'empresa, d'una banda, donar resposta estructurada a la clara i creixent demanda social de millora en el seu comportament mediambiental, i per l'altra, mostrar al seu entorn social més pròxim els seus avanços en aquesta matèria.

Per a aconseguir aquests objectius, els continguts principals de l'assignatura són:

- Introducció a l'empresa i la direcció d'empreses (primera part)
- Estratègies mediambientals corporativa, de negoci, funcionals i operatives (segona i tercera part).
- Responsabilitat social de l'empresa: anàlisi dels grups d'interès i elaboració de memòries de sostenibilitat (quarta part).

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No n'hi ha.

COMPETÈNCIES

1104 - Grau de Ciències Ambientals

- Capacitat per dissenyar estratègies empresarials que permeten integrar d'una forma transversal la dimensió ambiental en la gestió empresarial.
- Capacitat per elaborar memòries de sostenibilitat per a organitzacions.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Coneixements bàsics de direcció d'empreses.

Domini de les principals eines i tècniques de formulació i implementació d'estratègies empresarials que permeten integrar de forma transversal la dimensió ambiental en la gestió empresarial i la seua aplicació a casos pràctics.

Coneixement de la metodologia per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat per a organitzacions.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. LA EMPRESA I LA DIRECCIÓ D'EMPRESES

- 1.1. Concepte d'empresa.
- 1.2. Elements de l'empresa.
- 1.3. Tipus de empresa.
- 1.4. Àrees funcionals.

2. L'EMPRESARI, EL DIRECTIU I LA DIRECCIÓ D'EMPRESES

- 2.1. Empresari i directiu.
- 2.2. EL directiu i el management.
- 2.3. Rols del directiu.
- 2.4. Qualitats de l'empresari.
- 2.5. Nivells directius.

3. L'ENTORN DE L'EMPRESA I LA DIRECCIÓ D'EMPRESES

- 3.1. Concepte i tipus d'entorn.
- 3.2. L'entorn general.
- 3.3. L'entorn específic.

4. LA DIRECCIÓ D'EMPRESES COM A PROCÉS DE PRESA DE DECISIONS

- 4.1. El procés de presa de decisions.
- 4.2. Tipologia de les decisions.
- 4.3. La direcció de la empresa: planificació i control.
- 4.4. La direcció de la empresa: la organització

5. INTRODUCCIÓ A LA DIRECCIÓ ESTRATÈGICA

- 5.1. Introducció: Alguns conceptes clau en Direcció Estratègica
- 5.2. Estratègia: concepte i nivells
- 5.3. El procés de la Direcció Estratègica

6. L'EMPRESA Y LA SEUA RELACIÓ AMB EL MEDI AMBIENT

- 6.1. Els assumptes mediambientals en la societat.
- 6.2. La busca a nivell internacional de camins viables en les temàtiques mediambientals.
- 6.3. La situació en el marc de la Unió Europea.
- 6.4. La situació en el context nacional.
- 6.5. Marcs de referència per a la relació de l'empresa amb l'entorn.

7. L'ESTRATÈGIA CORPORATIVA DE L'EMPRESA I EL MEDI AMBIENT

- 7.1. Introducció: lestratègia corporativa de l'empresa.
- 7.2. Influències del medi ambient sobre lestratègia corporativa.
- 7.3. El sector mediambiental.

8. L'ESTRATÈGIA DE NEGOCI DE L'EMPRESA I EL MEDI AMBIENT

- 8.1. Introducció: lestratègia de negoci de l'empresa.
- 8.2. Elaboració i integració de l'estratègia mediambiental de negoci.
- 8.3. Alternatives estratègiques.
- 8.4. Selecció de l'estratègia mediambiental per a l'empresa.
- 8.5. Rutes per a la implantació de les qüestions ambientals en les estratègies de negoci.

9. L'ESTRATÈGIA OPERATIVA DE L'EMPRESA I EL MEDI AMBIENT

- 9.1. Introducció: lestratègia operativa de l'empresa.
- 9.2. Els sistemes de gestió mediambiental
- 9.3. Principals eines per a la gestió mediambiental.

10. MÀRQUETING I MEDI AMBIENT

- 10.1. Introducció: conceptes bàsics de la funció de comercialització.
- 10.2. El producte ecològic.
- 10.3. El preu ecològic.
- 10.4. La promoció ecològica.
- 10.5. La distribució ecològica.

11. PRODUCCIÓ I MEDI AMBIENT

- 11.1. Introducció: conceptes bàsics de la funció de producció.
- 11.2. Medi natural i objectius de producció.
- 11.3. Medi natural i decisions de producció.
- 11.4. El cas de la logística integrada.

12. I+D+i I MEDI AMBIENT

- 12.1. Introducció: conceptes bàsics de la funció de I+D+i.
- 12.2. Les tecnologies mediambientals. Cartera de tecnologies mediambientals.
- 12.3. Adquisició externa de tecnologia mediambiental.
- 12.4. I+D+I mediambiental.
- 12.5. Cooperació empresarial i tecnologia mediambiental.

13. FINANÇAMENT I MEDI AMBIENT

- 13.1. Introducció: conceptes bàsics de la funció de finançament
- 13.2. Fonts de finançament de projectes mediambientals.
- 13.3. Instruments de suport al finançament.
- 13.4. Els casos dels fons d'inversió ètics, ecològics i solidaris i dels índexs borsaris verds.

14. RECURSOS HUMANS I MEDI AMBIENT

- 14.1. Introducció: conceptes bàsics de la funció de RRHH.
- 14.2. Captació, motivació, desenvolupament i medi ambient.
- 14.3. Nous llocs de treball amb contingut mediambiental.

15. LA RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA

- 15.1. L'impacte social de l'activitat empresarial.
- 15.2. Marc legal, ètic i stakeholders. Cap al bon govern.
- 15.3. La transparència en la RSC: iniciatives governamentals i voluntàries.
- 15.4. La normalització de la RSC.

16. MEMÒRIES DE SOSTENIBILITAT: GRI

- 16.1. Las memòries de sostenibilitat. El cas de la GRI.
- 16.2. Elaboració de la memòria: Definició del contingut, cobertura i qualitat de la memòria.
- 16.3. Elaboració de la memòria: Continguts bàsics.
- 16.4. Verificació de la memòria.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	36,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Pràctiques en aula informàtica	6,00	100
Tutories reglades	3,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Per a les sessions de teoria optem pels mètodes expositius, mentre que per a les pràctiques pretenem potenciar les modalitats d'aprenentatge col·lectiu i en col·laboració, mitjançant la utilització de mitjans didàctics més participatius.

Concretament, el seguiment de l'assignatura exigirà l'estudi de la bibliografia bàsica que es recomanarà a l'inici de cada tema. En alguns casos, la bibliografia podrà complementar-se amb material de suport (lectures, notícies de premsa, estadístiques, etc.).

Pel que fa a les pràctiques, l'estratègia que utilitzarem de forma habitual és el mètode del cas, amb l'estudi d'empreses i la realització de propostes i informes —les conclusions dels quals s'hauran d'exposar i discutir a l'aula—, encara que la combinarem amb dinàmiques de grup. També es pretén l'anàlisi i comentari de textos i documentals i la recerca d'informació a internet.

Les tutories es faran servir per a monitoritzar els treballs de grup i reforçar alguns dels continguts de la matèria.

AVALUACIÓ

Prova de síntesi: 50%

La prova escrita pot combinar tant proves de caràcter objectiu (test) com proves d'assaig restringit. En qualsevol cas, les qüestions poden referir-se tant a continguts teòrics com pràctics. Preferentment es formularan preguntes que exigisquen que l'estudiant relacione diversos conceptes de la matèria. L'examen es realitzarà en la data oficial que la Facultat de Biologia habilita dins del calendari acadèmic del curs.

Avaluació contínua: 50%

En aquesta part es valorarà l'evolució de l'estudiant en la seua adquisició de les destreses o competències específiques, les competències genèriques i habilitats socials proposades en aquest programa docent.

El professor, al llarg del curs, sol·licitarà als estudiants el lliurament de casos pràctics que es realitzaran individualment i/o en grup. Així mateix, es valorarà la participació en les activitats proposades. Finalment, s'avaluarà, la realització d'un treball monogràfic en grup. A més es valoraran les exposicions de les principals conclusions del treball a fi de verificar la capacitat de comunicació oral de l'estudiant. El professor oferirà informació periòdica, tant individualment com en grup, dels avanços realitzats, així com dels punts que han de millorar i la qualificació de les activitats realitzades fins al moment.

La puntuació mínima per a obtenir l'aprobat és de 5 sobre 10. La qualificació final serà la resultant de la suma ponderada de les notes obtingudes en l'examen de síntesi (sempre que s'obtinga, almenys, quatre punts sobre deu) i en l'avaluació contínua. En cas de no superar l'examen de síntesi la qualificació màxima serà de 4.5.

El professor està obert a qualsevol iniciativa dels estudiants que mitjançant el seu esforç individual o col·lectiu pugua ser considerat com mèrit a l'efecte de la pròpia qualificació final, sempre que aquestes es plantegen durant les primeres setmanes del quadrimestre..

Els estudiants que per motius degudament justificats no puguin assistir a algunes sessions del mòdul hauran de posar-se en contacte prèviament amb el professor responsable d'aquestes sessions amb la finalitat d'establir un programa de treball alternatiu.

Atès que el curs implica una gran quantitat d'interacció entre els propis estudiants, així com entre estudiants i professors, l'assistència a les classes s'entén fonamental per al seguiment i superació del mòdul. En el cas d'exigir-se requisits d'assistència, es considera que l'estudiant ho ha complert si ha assistit a un mínim del 80% de les hores d'aquesta activitat i ha justificat adequadament la impossibilitat d'assistir al 20% restant per la concurrència d'una causa de força major.

La qualificació d'una assignatura és un acte jurídic de l'administració, en l'exercici d'una potestat administrativa, que no és disponible per l'estudiant, per tant una vegada superada una assignatura l'estudiant no pot tornar a examinar-se amb la finalitat de millorar la seua nota.

Es recorda als alumnes que el plagi està severament penat. L'evidència de còpia per un alumne de qualsevol treball individual o col·lectiu implicarà el suspens automàtic del mòdul i impossibilitarà la seua presentació en cap de les convocatòries del curs acadèmic.

La puntuació mínima per a obtenir l'aprobat és de 5 sobre 10. La qualificació final serà la resultant de la suma ponderada de les notes obtingudes en l'examen de síntesi (sempre que s'obtinga, almenys, quatre punts sobre deu) i en la evaluacin contínua. En cas de no superar l'examen de síntesi la qualificació màxima serà de 4.5.

El professor està obert a qualsevol iniciativa dels estudiants que mitjançant el seu esforç individual o col·lectiu pugui ser considerat com a mèrit a l'efecte de la pròpia qualificació final, sempre que aquestes es plantegen durant les primeres setmanes del quadrimestre.

Per a sol·licitar l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura l'alumne ha de tenir en compte que haurà d'haver realitzat les activitats obligatòries que s'indiquen en la guia docent de l'assignatura. En el cas de les activitats d'avaluació contínua, l'assistència a les classes i l'elaboració de treball pràctic són requisits imprescindibles.

Per sol·licitar l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura l'alumne ha de tenir en compte que haurà d'haver realitzat les activitats obligatòries que s'indiquen en la guia docent de l'assignatura. En el cas de les activitats d'avaluació contínua, l'assistència a les classes i l'elaboració de treball pràctic són requisits imprescindibles.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Aragón Correa, J.A. (1998): Empresa y medio ambiente: Gestión estratégica de las oportunidades medioambientales, Comares, Granada.
- Del Brío González, J.A. y Junquera Cima de villa, B. (2000): Medio ambiente y empresa: De la confrontación a la oportunidad, Cívitas, Madrid.
- Iborra, M.; Dasí, A.; Dolz, C. y Ferrer, C. (2006): Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas. Ed. Thomson, Madrid
- Johnson, G; Scholes, K. y Whittington (2010): Fundamentos de estrategia. Perason Educación, Madrid.
- www.globalreporting.org

Complementàries

- Aragón Correa, J.A. (2002): La influencia de los aspectos medioambientales en los planteamientos estratégicos de la empresa: Hacia una perspectiva de capacidades dinámicas. A Morcillo, P. y Fernández Aguado, J., coord. (2002): Nuevas claves para la dirección estratégica, Ariel, Barcelona.
- Calomarde, J.V. (2000): Marketing ecológico, Pirámide Esic, Madrid.
- Camisón, C y Dalmau, J.I., (coord) (2009): Introducción a los negocios y su gestión, Perason Educación, Madrid.
- Claver, E., Molina, J.F. y Tarí, J.J. (2011). Gestión de la calidad y gestión medioambiental: fundamentos, herramientas, normas ISO y relaciones. Madrid: Pirámide.

- Durán, G. (2007): Empresa y medio ambiente. Políticas de Gestión Ambiental, Pirámide, Madrid.
- Generalitat Valenciana (2000). Las buenas prácticas medioambientales. Generalitat Valenciana, Conselleria de Medi Ambient. València.
- GRI (2006): En cinc passos. Guia per a comunicar polítiques de responsabilitat social corporativa en pimes. GRI.
- Hopfenbeck, W. (1993): Dirección y marketing ecológicos: Conceptos, instrumentos y ejemplos prácticos, Ediciones Deusto, Bilbao (traducción del original Umweltorientiertes, management und marketing: Konzepte, instrumente, praxiebeispiele, Verlag Moderne Industrie AG&Co).
- <http://www.fundacionentorno.org/>
- Johnson, G. y Scholes, K. (2001): Dirección estratégica. Prentice Hall, 5ª edición, Madrid (traducción del original: Exploring Corporate strategy, 5ª edición, 1999, Prentice Hall Simon & Schuster).
- Menguzzato, M. y Renau, J.J. (1991): La Dirección Estratégica de la Empresa. Un enfoque innovador del management. Editorial Ariel, Barcelona.
- Robbins, S. P. y Coulter, M. (2010). Administración (10ª edición). México: Pearson Educación.
- Rodríguez, M.A.; Ricart, J.E.; Sánchez, P. y Ventoso, L. (2006). La empresa sostenible: aprendiendo de los líderes del Índice Dow Jones de Sostenibilidad. Fundación BBVA.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment arreplegats en la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Manteniment del pes de les diferents activitats que sumen les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original.

Sessions programades en les mateixes dates i hores amb la mateixa duració.

Si es decretara la semipresencialitat implicaria que una setmana vindrien la meitat d'estudiants i la següent setmana l'altra meitat. A causa de la configuració dels horaris es distribuiria la nova programació de les classes presencials i altres activitats en cada assignatura. No obstant això, l'assignatura històricament no ha tingut un número d'alumnat tal que requereisca prendre aquesta mesura, per la qual cosa només tindria aplicació en el cas que hi haguera un número d'alumnat matriculat superior a 45.

3. Metodologia docent

Pujada de materials a l'Aula virtual: PowerPoints locutats, qüestionaris d'autoavaluació i un altre material addicional (fragments de llibres, casos d'estudi resolts...)

Proposta d'activitats per aula virtual (tasques concretes per a ajudar en el seguiment del treball global)

Debats en el fòrum (Es crea un debat per a cada classe, tant pràctica com teòrica)

Desenvolupament de projectes (es manté el treball monogràfic en grup)

Tutories mitjançant videoconferència (BBC) i també correu electrònic/missatge privat en aula virtual.

4. Avaluació

Increment del pes en la nota final de l'avaluació contínua:

En la guia docent el pes de l'avaluació contínua és del 50% i passa a ser del 60% (pel que l'examen passa del 50% al 40%). Es mantenen les activitats avaluable de manera continuada en la guia original: assistència, participació i presentacions, lliura treball final, i les pràctiques. En el cas de la participació, es tindrà en compte la participació de l'estudiant presencialment, i si hi haguera confinament, la participació de l'estudiant en diverses activitats online com poden ser: l'ús del fòrum o plantejament de dubtes a través d'altres vies com l'email o la videoconferència, la realització dels qüestionaris, el temps de connexió de l'estudiant etc.

Quant a la prova d'avaluació final (si fóra online): Es basarà en un examen amb dues proves:

Proves objectives (tipus test) en aula virtual.

Prova escrita oberta (examen tradicional) però distribuït en aula virtual.

L'examen funcionarà de la següent forma: es pujarà a l'aula virtual la tasca de qüestionari a l'hora prevista per a l'inici de l'examen. Es prendran mesures per a individualitzar el qüestionari: generar diferents preguntes tipus test en el banc de preguntes, configurar diferents respostes, configurar l'aparició de les preguntes aleatòriament, visualitzar una pregunta per fulla... Una vegada finalitzada la prova de qüestionari se li donarà a l'estudiant 5 minuts de descans, es pujarà la tasca a l'aula virtual i començarà la prova escrita. Els estudiants hauran d'estar connectats mitjançant videoconferència en BBC i el professor podrà preguntar en qualsevol moment a l'alumnat.

Altres:

- Solament en el cas que l'estudiant no puga realitzar l'examen previst per raons justificades (com poden ser, malaltia, no disponibilitat d'ordinador a casa, o problemes amb la connexió) l'estudiant haurà de contactar amb el professorat per correu electrònic en el moment de la publicació d'aquesta guia docent (per exemple, es realitzaren exàmens orals per videoconferència).

- S'elimina la condició de la necessitat d'aprovar l'examen per a considerar l'avaluació contínua en l'avaluació final.

5. Bibliografia

Per a la part de la bibliografia no disponible (Iborra et al. 2014), en el cas que l'editorial no proporcione accés a l'e-book gratuït, es pren la decisió de locutar els PowerPoints sobre la base de la informació del manual referit i l'ampliació amb aclariments i exemples per part del professorat.

També es vol afegir el “Manual de Lluita contra el canvi climàtic” de Joao Camargo i Samuel Martín Sosa (2018), al qual els autors han optat per proporcionar accés a través del següent enllaç:

<https://www.ecologistasenaccion.org/transferencias/libro/manual-de-lucha-contra-el-cambio-climatico.pdf>